

Meertaligheid als kans: maak ruimte voor mbo-talent in tekortsectoren

Oproep vanuit de Brainportregio voor het commissiedebat mbo op 28 mei 2026

Nederland staat voor een grote talentopgave in techniek, IT en andere tekortsectoren. In regio's met een sterke internationale dynamiek, zoals Brainport Eindhoven, wordt die opgave extra zichtbaar. De komende tien jaar zijn bijvoorbeeld circa 50.000 extra technici en IT'ers nodig in de Brainportregio. Het Rijk investeert miljarden in de economische en technologische toekomst van ons land via onder meer het Nationaal Versterkingsplan Microchip Talent. Tegelijkertijd laat ons onderwijssysteem talentvolle mbo-studenten uitvallen op een disproportionele taalbarrière. Dat is onhoudbaar.

De huidige mbo 4-taaleis Nederlands 3F (havo 5-niveau) zorgt ervoor dat talentvolle meertalige studenten onnodig uitvallen. Dit is een landelijk knelpunt, dat in regio's als Brainport extra zichtbaar wordt door de snelle groei van het aantal internationale jongeren. In 2022 woonden er al circa 18.300 internationale kinderen in de regio; prognoses laten een groei zien naar 26.000 – 37.000 in 2032.

Voor een duidelijk afgebakende groep studenten, jongeren die minder dan zes jaar Nederlandstalig onderwijs in Nederland hebben gevolgd, werkt de huidige regelgeving averechts, [zie ook het voorbeeld van Lena](#). In Eindhoven ging het het afgelopen jaar al om circa 260 mbo-studenten binnen deze doelgroep. Dat onderstreept dat het hier niet om een theoretisch vraagstuk gaat, maar om een concrete en groeiende praktijk. Studenten beschikken aantoonbaar over de benodigde beroepscompetenties, maar behalen hun diploma niet vanwege één generieke taaleis. Dat leidt tot onnodige uitval, studievertraging en verlies van arbeidsmarktpotentieel in sectoren waar Nederland juist grote tekorten kent.

De omkeerregeling biedt hiervoor een proportionele oplossing: een lager referentieniveau Nederlands wordt gecombineerd met aantoonbaar hogere taalvaardigheid in een andere taal. Nederlands blijft onderdeel van het diploma en wordt geëxamineerd, waarmee basisvaardigheden voor functioneren op de werkvloer, in de samenleving en in vervolgonderwijs geborgd blijven. Binnen de huidige regelgeving worden studenten die kort in Nederland verblijven geëxamineerd op exact hetzelfde Nederlandse taalniveau als studenten die hun volledige onderwijsloopbaan in het Nederlands hebben gevolgd. Dit is geen verlaging van kwaliteitseisen, maar een andere wijze van aantonen van taalvaardigheid binnen een meertalige arbeidsmarktcontext.

De recente kabinetsreactie op de omkeerregeling erkent het belang van toegankelijk mbo-onderwijs voor meertalige studenten, maar kiest pas op langere termijn voor alternatieve taaleisen en examinering. Voor regio's met een snel groeiende instroom van internationale jongeren, waaronder de Brainportregio, biedt dat onvoldoende antwoord op de acute arbeidsmarkt- en talentopgave. Studenten lopen vandaag vast, terwijl het debat hierover al bijna tien jaar speelt.

Drie kernboodschappen

1. Nederland kan zich in tekortsectoren geen verlies van vakmanschap permitteren

De IT- en technieksector, waaronder de semiconindustrie, kampen met structurele personeelstekorten. Tegelijkertijd groeit in meerdere regio's het aantal internationaal georiënteerde jongeren sterk. Het huidige systeem laat talent uitvallen op een disproportionele taalnorm, terwijl bedrijven en werkomgevingen in toenemende mate meertalig functioneren. Dit staat haaks op Nederlandse ambities rond economische weerbaarheid, innovatiekracht en strategische autonomie.

2. De omkeerregeling gaat over kansengelijkheid en passend examineren

De doelgroep is helder afgebakend: mbo-4 studenten die minder dan zes jaar Nederlandstalig onderwijs in Nederland hebben gevolgd. De regeling borgt diplomawaarde én arbeidsmarktrelevantie door compensatie via aantoonbaar hogere taalvaardigheid in een andere taal. Het gaat nadrukkelijk niet om het verlagen van kwaliteitseisen, maar om een juridisch houdbare en proportionele correctie op een onevenredige belemmering.

Ook hoeft geen sprake te zijn van precedentwerking. De doelgroep is objectief en beperkt af te bakenen: studenten met een andere moedertaal, minder dan zes jaar Nederlandstalig onderwijs in Nederland en compensatie via hogere taalvaardigheid in een andere taal. Daarmee gaat het niet om een generieke versoepeling, maar om maatwerk voor een specifieke groep studenten in tekortsectoren.

Ook de Raad van State benadrukt expliciet het belang van internationalisering voor de arbeidsmarkt, kenniseconomie en tekortsectoren zoals techniek en IT.

3. Behandel het mbo gelijkwaardig aan het hbo

Juist het mbo leidt op voor de beroepen waar de arbeidsmarktkrapte het grootst is. Het huidige verschil tussen mbo en hbo is steeds moeilijker uitlegbaar. Waar mbo-4 studenten wél aan een generieke Nederlandse taaleis op 3F-niveau moeten voldoen, bestaat in het hbo geen vergelijkbare generieke eis. Bovendien zijn er voor deze doelgroep voldoende Engelstalige vervolgopleidingen. Dat maakt duidelijk dat meer maatwerk in het mbo verdedigbaar en nodig is.

Voor deze doelgroep ontbreekt op dit moment een landelijk en juridisch houdbaar kader voor proportioneel maatwerk. Onderwijsinstellingen hebben juist behoefte aan heldere en uitvoerbare oplossingen. Niets doen is óók een beleidskeuze, met directe gevolgen voor kansengelijkheid, arbeidsmarkttekorten en het behoud van talent in Nederland.

Oproep aan kabinet en Tweede Kamer

De Brainportregio roept kabinet en Tweede Kamer op om:

- op korte termijn experimenteerruimte en een afgebakende landelijke pilot mogelijk te maken voor mbo-4 studenten in tekortsectoren;
- ruimte te bieden voor passend examineren binnen een meertalige arbeidsmarktcontext;
- en het mbo gelijkwaardig te behandelen aan het hbo waar het gaat om meertaligheid en aansluiting op een internationale arbeidsmarkt.

De eerste verkenningen voor een gezamenlijke pilot vanuit onderwijsinstellingen zijn reeds gestart. Wij vragen OCW en de Kamer om hiervoor actief ruimte te creëren, zodat Nederland talent niet langer verliest door regelgeving die onvoldoende aansluit op de realiteit van een steeds internationalere Nederlandse arbeidsmarkt.